

JAARVERSLAG 2022

de Bibliotheek
Oost-Achterhoek

Op een wel heel toepasselijke locatie voorlezen over dieren en de natuur rondom de Kinderboekenweek in oktober.

Levi is deelnemer aan de Voorlees-Express. Na 20 weken begeleiding door vrijwilliger Jenny krijgt hij in juli zijn diploma!

In september wordt het cursusaanbod onder grote belangstelling in alle vestigingen gepresenteerd.

In Mariënveld worden in maart op locatie workshops Digisterker (omgaan met de digitale overheid) gegeven.

Boekjes & Babbels in maart met prentenboekenyoga.

In mei bezoeken heel veel enthousiaste kinderen de Robotproeverij en maken kennis met de activiteiten van BIEBlab.

1. Inleiding

Geachte lezer,

We kijken terug op een jaar waarin er, na de coronapandemie, weer volop gebruik is gemaakt van alles wat de bibliotheek te bieden heeft. We zien dat het aantal leden en bezoekers een stijgende lijn kent en bij de uitleningen zijn we ook op de weg terug. Onze dienstverlening aan en de samenwerking met de scholen breidt zich verder uit. Zo werken we samen aan het verbeteren van de leesvaardigheid. Scholen maken ook meer en meer gebruik van bibliotheekinzet om nieuwe digitale ontwikkelingen en technologieën binnen de school een plek te geven. Daarnaast zijn ook gemeenten actiever als het gaat om de inzet van de bibliotheek ten behoeve van het onderwijs en voorschoolse voorzieningen. Zo wordt de bibliotheek ingeschakeld bij de inzet van NPO-gelden en ging ook in Berkelland de VoorleesExpress van start.

Bibliotheken worden landelijk ingezet als Informatiepunten Digitale Overheid. Daarbij worden inwoners ondersteund met vragen op het terrein van overheidswebsites en het inloggen op de betreffende sites. Het betekent samenwerking met bekende instanties als de Belastingdienst, het UWV, CBR en DUO. De bibliotheek hecht hierbij groot belang aan spreiding en toegankelijkheid. Vragers worden daarom op 7 locaties geholpen door medewerkers van de bibliotheek, de vorm is die van individuele spreekuren waardoor maatwerk ontstaat.

Aantrekkelijke en goed bereikbare vestingen vormen een belangrijk element van het bibliotheekwerk anno 2022. De bibliotheek in Borculo moest na 46 jaar haar locatie verlaten en zit nu op een tijdelijke locatie in de zoektocht naar een plek waar we alle (wettelijke) taken van de bibliotheek kunnen uitvoeren. Daarnaast gaat in Winterswijk de ontwikkeling verder om te komen tot een nieuw multifunctioneel pand, het WOOOW-gebouw, waarbij meer ruimte en samenwerking met partners en een betere bereikbaarheid de uitgangspunten vormen. De Bibliotheek Lichtenvoorde is een goed voorbeeld van hoe een doordacht inrichtingsconcept kan helpen om allerlei bestaande en nieuwe activiteiten een plek te geven.

Martien Louwers - Directeur-bestuurder, Bibliotheek Oost-Achterhoek

Begin mei: een interessante lezing in Winterswijk over Joodse bibliotheekmedewerkers door Mark Deckers: Geruisloos verdwenen uit de bibliotheekgeschiedenis.

Lale Gül in mei tijdens het Vrijheidscollege in Theater De Storm in Winterswijk. Een prachtige avond!

In december bezoeken in Lichtenvorde honderden kinderen en volwassenen op zondagmiddag de Bibliotheek tijdens 'Let it snow'

In november wordt er weer een grote groep vrijwilligers klaargestoomd voor de dankbare taak van taalcoach.

Tijdens de Zwarte Cross in juli wordt Tante Rikies voorleesteam gedecoreerd voor trouw en langdurige dienst.

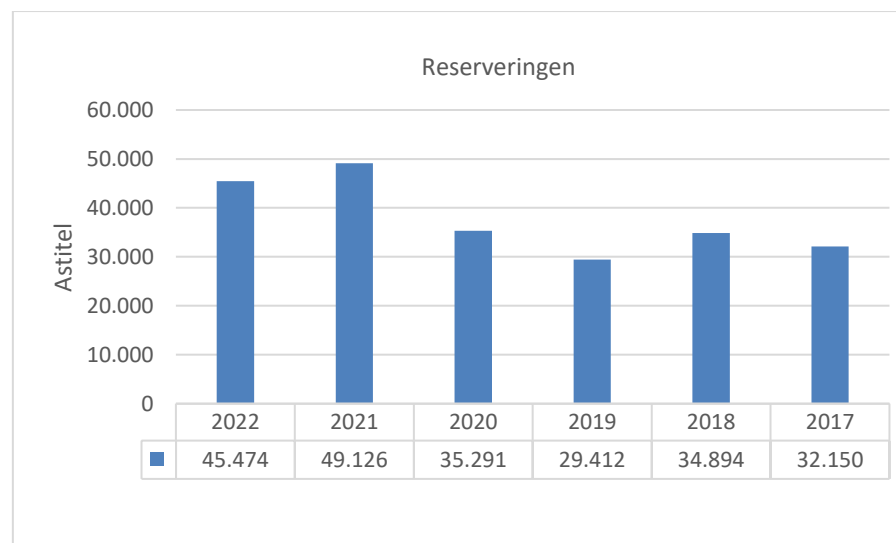
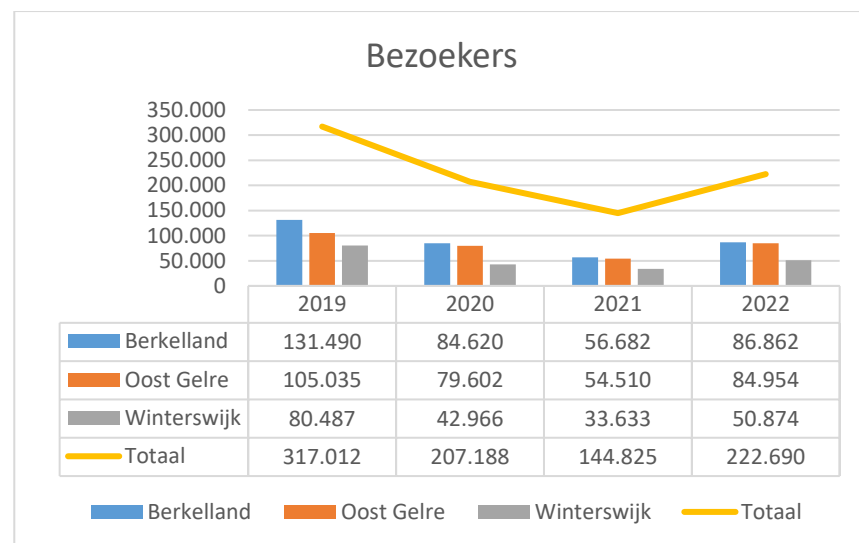
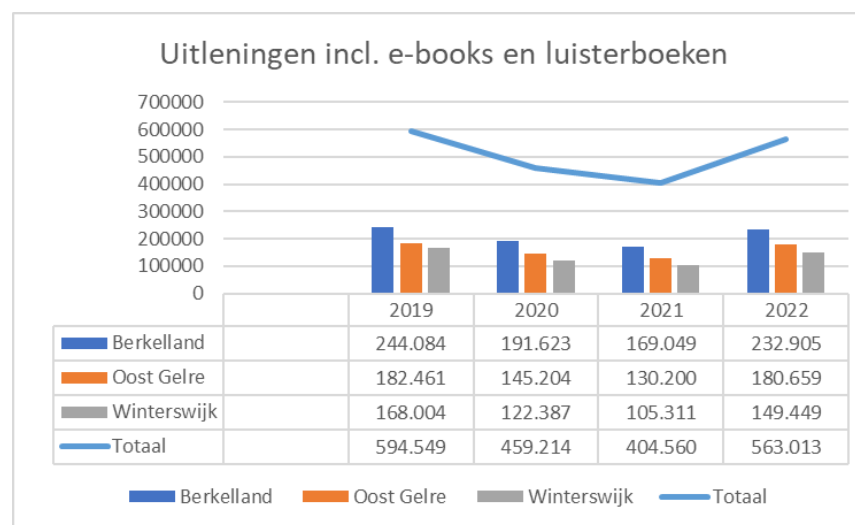
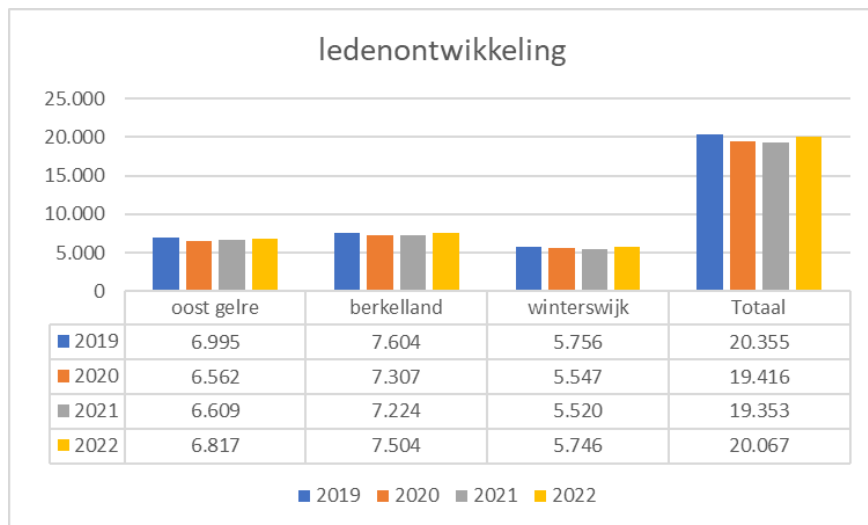
Eén van de laatste activiteiten in de Bibliotheek Borculo (Hoflaan). Een goed bezochte digitale cursus in november.

1. Basisafspraken 2020-2023 tussen de Bibliotheek Oost-Achterhoek en de Gemeentes Berkelland, Oost Gelre, Winterswijk

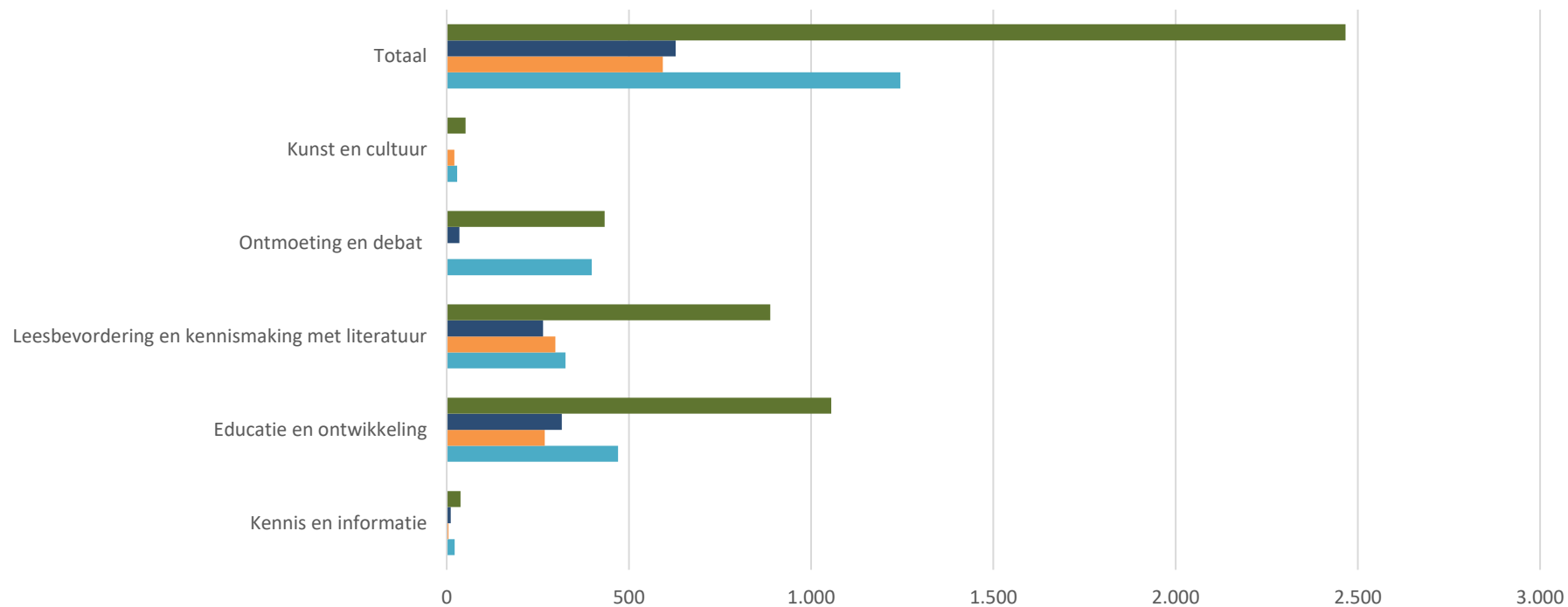
Tijdens de vorige beleidsperiode zijn basisafspraken opgesteld die door elk van de colleges zijn geaccordeerd. Deze afspraken zijn gebaseerd op het nieuwe beleidsplan en de Bibliotheekwet (2015).

Deze afspraken maken deel uit van de jaarlijkse subsidiebeschikking en maken daarmee onderdeel uit van het budgetrecht van de raad, conform artikel 189 Gemeentewet.

1. De beleidsnotitie "Samen Vaardig! : Hoofdlijnen beleidsrichting 2020-2023 Bibliotheek Oost-Achterhoek" is de basis voor het bibliotheekbeleid van de gemeenten en de bibliotheken in de jaren 2020 - 2023.
2. Bibliotheek Oost-Achterhoek maakt deel uit van het stelsel van Openbare Bibliotheekvoorzieningen zoals benoemd in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen die op 1 januari 2015 van kracht is geworden. Deze wet bekrachtigt de ketensamenwerking op provinciaal en landelijk niveau. Verder omvat een openbare bibliotheekvoorziening conform artikel 5 van deze wet in ieder geval de volgende functies:
 - a. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
 - b. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
 - c. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
 - d. organiseren van ontmoeting en debat; en
 - e. kennis laten maken met kunst en cultuur.
3. De bibliotheek conformeert zich aan de eisen die verbonden zijn aan het verkrijgen van het certificaat van de Certificeringsorganisatie Bibliotheek, Cultuur en Taal. De gemeenten stemmen in met de normen die ten grondslag liggen aan de certificering, mits dit geen claim legt op extra subsidie boven de overeengekomen subsidie.
4. De kosten van de bibliotheek voor ondersteuning van de totale organisatie en de directievoering/bestuur worden toegerekend aan de lokale exploitatie per gemeente. De verdeelsleutel in de begroting van de bibliotheek is het aantal inwoners per gemeente. Deze formule wordt jaarlijks geactualiseerd.
5. De subsidies per gemeente worden 100% bij voorschot uitbetaald aan de bibliotheek in 2 termijnen per 15 januari en 15 juli van ieder kalenderjaar.
6. Voor de monitoring door de gemeenten wordt gebruik gemaakt van het reguliere instrumentarium. Subsidiebeschikking en begroting, halfjaarlijkse rapportage, jaarrekening en jaarverslag. De bibliotheek legt daarbij zowel kwalitatief als kwantitatief verantwoording af. Driejaarlijks wordt de Notitie Weerstandsreserve geactualiseerd, in 2019 op basis van de jaarrekening 2018 (etc.). Afgeleid hiervan wordt jaarlijks bij de jaarrekening een actueel overzicht opgesteld. Hierin staan het vermogen van de Stichting, de fictieve verdeling hiervan per gemeente en het verschil tussen het gewenste vermogen en het aanwezige vermogen.
7. De begroting wordt aan de gemeenten Winterswijk en Berkelland aangeleverd per 1 juni van het kalenderjaar voorafgaande aan het begrotingsjaar. De jaarrekening en het jaarverslag worden aan de gemeenten aangeleverd per 1 juni van het kalenderjaar volgend op het betreffende boekjaar. Voor Oost Gelre geldt voor alle stukken formeel 1 mei, maar het is mogelijk om uitstel aan te vragen tot 1 juni.
8. De directe ondersteuning van "Dorpsböke" in de kleine kernen in de gemeente Berkelland alsmede initiatieven in de gemeente Oost Gelre en Winterswijk in het kader van de Bibliotheek Op School wordt gedaan op basis van kostendeckende tarieven en facturering.
9. Per kalenderjaar wordt minimaal tweemaal bestuurlijk en ambtelijk overleg gevoerd van de gemeenten met de directie van de bibliotheek.

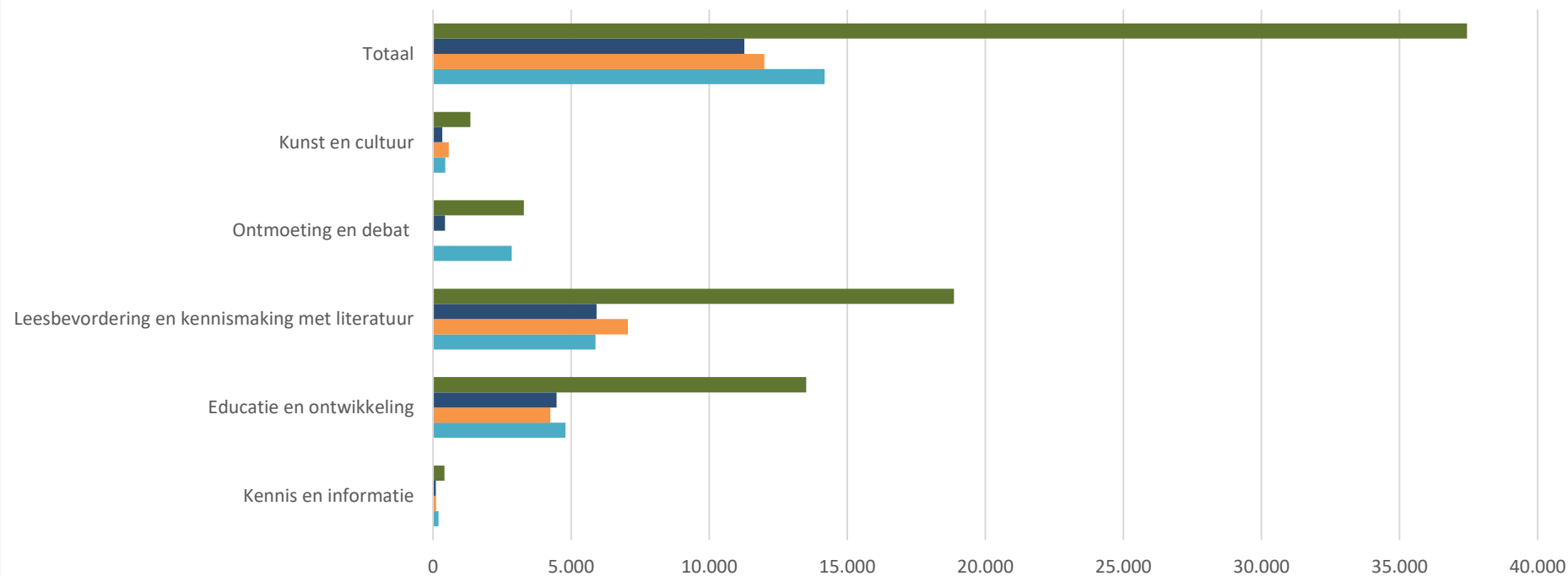
Activiteiten 2022

	Kennis en informatie	Educatie en ontwikkeling	Leesbevordering en kennismaking met literatuur	Ontmoeting en debat	Kunst en cultuur	Totaal
■ totaal	38	1.055	888	433	52	2.466
■ WIN	11	316	264	35	2	628
■ OG	5	269	298	0	21	593
■ BRK	22	470	326	398	29	1.245

■ totaal ■ WIN ■ OG ■ BRK

Deelnemers 2022

	Kennis en informatie	Educatie en ontwikkeling	Leesbevordering en kennismaking met literatuur	Ontmoeting en debat	Kunst en cultuur	Totaal
■ totaal	416	13.515	18.867	3.290	1.354	37.442
■ WIN	103	4.470	5.927	436	335	11.271
■ OG	113	4.248	7.061	0	571	11.993
■ BRK	200	4.797	5.879	2.854	448	14.178

■ totaal ■ WIN ■ OG ■ BRK

2. Overzicht en sturing per beleidslijn

Per beleidslijn werken we hier uit welke stappen per bouwsteen worden gezet om de doelen en prestaties te bereiken.

Lijn 1: Basisvaardigheden: naar een verbreed Taalhuis

<h4 style="text-align: center; margin: 0;">Toeleiders</h4> <p style="text-align: center; margin: 0; font-size: small;">Huisartsen, apotheken, sociale raadsliden, Stichting Lezen en Schrijven, basisscholen, <u>consultatiebureau's</u>, gemeentes, kinderopvang, gemeente, UWV, GGD, sociale wijkteams, eigen cursussen, 't Dorpshuis, Dorpskamer, Manifestgroep</p>				
Taal	Digitaal	Gezondheid	Werk & Wet	Geld
Activiteiten				
Taalcontact Kletsplek 1:1 <u>taalcoaching</u> Leesclub Schrijfcafé Leeskring	Digitaal Vaardig 1 t/m 4 Digisterker 1:1 begeleiding Digitale spreekuren/ Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	<u>DigiVitaler</u> Digitheek met gezondheidsthema's <u>Digivaardige Achterhoekers</u>	Formulierenbrigades Sociaal Raadsliden Digitheek met thema's Werk & Wet OV spreekuur Cursus online solliciteren	Ondersteuning Belastingdienst Formulierenbrigade Digitheek met thema Geld & Recht Cursus Shoppen op het internet Cursus Veilig online bankieren Workshops Aangifte Inkomstenbelasting
Partners				
Taalhuis Achterhoek <u>Prago</u> Manifestgroep <u>Estinea</u> Werkgroep Taal Winterswijk Rijnbrink <u>Fijnder</u>	Oefenen.nl <u>Seniorweb</u> Digisterker Gemeentes <u>BoogieWoogie</u> Koninklijke Bibliotheek Manifestgroep Kruiswerk/Zorgbelang Rijnbrink KBO	Kruiswerk/Zorgbelang Rijnbrink Huisartsengroep HOOG Digisterker <u>Fijnder</u> Sociaal team Oost Gelre <u>Voormekaar</u> Berkelland Sociaal team De Post Winterswijk	Formulierenbrigades Sociaal Raadsliden UWV <u>Fijnder</u> OV ambassadeurs JOB on Gemeente	Humanitas Belastingdienst Notarissen Kruiswerk Regiobank Schuldhelp op maat Financieel sterk

Het is van levensbelang om veiligheidsvoorschriften te kunnen lezen. Mensen moeten opdrachten of instructies, geschreven of gesproken, goed begrijpen. Over een paar jaar zijn in 9 van de 10 beroepen digitale vaardigheden nodig, doordat bij het werk gebruik gemaakt wordt van de computer, mobiele telefoon met internet of andere ondersteunende apparatuur. En natuurlijk is het prettig werken met mensen die hun gezondheid goed in de gaten kunnen houden en die hun eigen financiële huishouding op orde hebben. De vaardigheden die je nodig hebt om dit soort dingen te kunnen, noemen we basisvaardigheden. Ze staan in het bovenstaande schema bij elkaar. En meer dan 10% van de mensen mist één of meer van die vaardigheden.

Zie ook: <http://www.bibliotheekenbasisvaardigheden.nl/>

Als bibliotheek willen ertoe bijdragen (samen met andere partijen) dat er een eind komt aan de situatie dat 2,5 miljoen volwassen Nederlanders niet in staat zijn om mee te draaien in de samenleving of daarop in de toekomst gaan afhaken. Gezocht wordt naar aanbod om inwoners te helpen zelfredzaam te worden, waarbij we ons realiseren dat we niet alles tegelijkertijd kunnen aanpakken. We richten ons in eerste instantie op drie onderdelen van de schijf van vijf basisvaardigheden.

Invulling voor 2022

Bouwsteen	Invulling
Lezen, schrijven en rekenen.	<p>Algemeen: Lezen, schrijven en rekenen staan aan de basis van alles. Zonder goede beheersing van deze vaardigheden is het niet mogelijk jezelf te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. Onvoldoende beheersing van deze basisvaardigheden leidt relatief vaker tot financiële problemen, computerproblemen, werkloosheid en gezondheidsproblemen. Geletterdheid is een randvoorwaarde voor een gezonde, sterke en duurzame samenleving.</p> <p>Taalhuis Achterhoek Het Taalhuis is de centrale plek waar iedereen die moeite heeft met lezen en schrijven terecht kan en doorverwezen wordt naar het juiste aanbod (informeel, non-formeel of formeel onderwijs). Het fysieke Taalhuis in de bibliotheek is een laagdrempelige plek in het dorp waar iedereen terecht kan om allerlei basisvaardigheden te oefenen zoals de Nederlandse taal en het gebruik van Internet. Het gaat uitdrukkelijk om iedereen. Jong en oud, werkend en niet-werkend, man en vrouw, anderstalig en Nederlandssprekend. De persoonlijke leef- en werksituatie en de daarbij behorende specifieke leerwens van de individuele deelnemer staan centraal. De begeleiding gebeurt door vrijwilligers die geadviseerd en getraind worden door professionals. Er zijn groepsactiviteiten zoals een leesclub of praathuis, maar er is ook de mogelijkheid om individueel op (een computer) te oefenen of een boek in eenvoudige taal te lezen. Er wordt koffie en thee geschonken en er is volop gelegenheid voor een praatje. Taalhuis Achterhoek biedt cursussen en andere activiteiten voor hulp bij problemen op het gebied van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. In alle bibliotheken in de Achterhoek is het Taalhuis actief.</p>

Taalhuis Achterhoek is een samenwerkingsverband tussen onder meer de regionale bibliotheken*, het Graafschap College, welzijnsorganisaties en de Stichting Lezen & Schrijven. Beschikbare WEB-gelden komen voort uit een intergemeentelijke aanbesteding.

*Taalhuis Oost-Achterhoek en haar activiteiten vinden plaats in de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk. In 2022 heeft het Taalhuis Achterhoek het officiële kwaliteitscertificaat ontvangen van de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT). Hiermee voldoet de organisatie aan belangrijke kwaliteitsnormen die gelden voor bibliotheek- en cultuurorganisaties.

In 2022 zijn we doorgedaan met:

- Werven en opleiden taalvrijwilligers. Het opleiden van taalvrijwilligers vond plaats in de bibliotheek van Eibergen door een bevoegde medewerker van de bibliotheek. Deze getrainde taalvrijwilligers zijn wekelijks met taalvragers aan de slag gegaan in de 7 vestigingen van de Bibliotheek Oost-Achterhoek. Met de diverse organisaties die buiten de bibliotheek zich bezighouden met taal hebben we in 2022 contact onderhouden.
- Werven en vinden van taalvragers via het netwerk van toeleiders (zoals Fijnder, lokale ondersteuningsteams in gemeenten, vrijwilligersorganisaties, etc.) is onderhouden en geïntensiveerd. Daarnaast waren er in 2022 leesclubs voor laaggeletterden en praathuizen (Taalcafés).
- We hebben ondersteuning geboden in veranderende rol van gemeente m.b.t. regierol op aanpak laaggeletterdheid.
- Samen met de gemeentes hebben we zorggedragen voor koppeling van inzet van de bibliotheek aan partners van het sociaal domein.

In 2022 was er extra inzet voor:

- Ondersteuning en afstemming wanneer het ging om gemeentelijk beleid t.a.v. taalachterstanden. Specifiek m.b.t. het Regioplan dat vanuit de Achterhoekse gemeentes is geschreven voor de komende jaren.
- Bij Fijnder is Taalmeter ingezet, wat moest zorgen voor een toestroom van NT1'ers. Dit gebeurde echter in 2022 nog niet vaak. We zijn daarom eind 2022 met Fijnder aan de slag gegaan om de toeleiding te optimaliseren.
- Door de pandemie is de inzet van het project Klasse! om laaggeletterde NT1'ers te bereiken, niet goed uit de verf gekomen. We zijn bezig om het project opnieuw in te zetten.
- Inzet en aanbod voor projecten van SamenAchterhoek.
- Omdat de vraag van NT1'ers achterbleef in 2022, zijn we niet specifiek NT1-vrijwilligers gaan werven. We hebben diverse vrijwilligers in ons bestand die graag met NT1'ers aan de slag gaan.
- Organiseren van informatiebijeenkomsten die betrekking hadden op basisvaardigheden (thema's financieel (bijv. internetbankieren), gezondheid (bijv. donorwet), werk en wet (bijv. belastingdienst)).

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
<p>Cijfers Aantallen Taalhuis (Exclusief Taalcafé)</p> <p>Taalvragers: 44 (1 NT1), waarvan 28 trajecten in 2022 zijn afgerond.* Taalvrijwilligers: 37</p> <p>Hiernaast zijn vrijwilligers van diverse Taalcafés in Berkelland getraind door het Taalhuis en is er het gehele jaar begeleiding /ondersteuning (niet meegeteld) geweest.</p> <p>Uitgevoerde acties in 2022: - Vergroten bekendheid Taalhuis Oost-Achterhoek /Praathuis (bij zowel NT2 als NT1 + doorverwijzers + organisaties + gemeente) - Vergroten bewustwording probleem laaggeletterdheid - Bestrijden laaggeletterdheid (vooral NT1) - Verbeteren samenwerking doorverwijzers - Inzet Taalmeter door Fijnder, doorverwijzing en monitoring - Samenwerking Eibergen gezond.</p>	<p>Cijfers Aantallen Taalhuis (exclusief Taalcafé)</p> <p>Taalvragers: 48 (1 NT1), waarvan 26 trajecten in 2022 zijn afgerond.* Taalvrijwilligers: 19</p> <p>Hiernaast zijn vrijwilligers van het Taalcafé Groenlo en Lichtenvoorde getraind door het Taalhuis en is er het gehele jaar begeleiding /ondersteuning (niet meegeteld) geweest.</p> <p>Uitgevoerde acties in 2022: - Vergroten bekendheid Taalhuis Oost-Achterhoek /Praathuis (bij zowel NT2 als NT1 + doorverwijzers + organisaties + gemeente) - Vergroten bewustwording probleem laaggeletterdheid - Bestrijden laaggeletterdheid (vooral NT1) - Verbeteren samenwerking doorverwijzers - Inzet Taalmeter door Fijnder, doorverwijzing en monitoring</p>	<p>Cijfers Aantallen Taalhuis</p> <p>Taalvragers: 68 (waarvan 41 trajecten in 2022 afgerond)* Taalvrijwilligers: 31</p> <p>Vrijwilligers van de Kletsplek zijn getraind door het Taalhuis. Daarnaast heeft de Kletsplek het gehele jaar ondersteuning van het Taalhuis gehad.</p> <p>Uitgevoerde acties in 2022: - Vergroten bekendheid Taalhuis Oost-Achterhoek /Praathuis (bij zowel NT2 als NT1 + doorverwijzers + organisaties + gemeente) - Vergroten bewustwording probleem laaggeletterdheid - Bestrijden laaggeletterdheid (vooral NT1) - Verbeteren samenwerking doorverwijzers - Inzet Taalmeter door Fijnder, doorverwijzing en monitoring</p>

**Door de pandemie en daarmee de sluiting van de bibliotheken, zijn diverse trajecten verlengd geweest. Normaal gesproken duurt een traject maximaal 1 jaar, met evt. verlenging van nog 1 jaar. Eind 2022 zijn diverse langlopende trajecten (langer dan 1 jaar) afgerond.*

Digitale vaardigheden zijn tegenwoordig vereist om mee te kunnen doen in de maatschappij en de (kennis)economie. Geringe digitale vaardigheden zetten mensen op achterstand, zowel op sociaal vlak (mensen met weinig tot geen computer- en internetvaardigheden kunnen minder makkelijk sociale contacten onderhouden) als op economisch vlak (veel vacatures vind je tegenwoordig alleen op internet. De bibliotheek is succesvol in het vergroten van de basisvaardigheden (lezen, schrijven en rekenen) van kwetsbare volwassenen en het stimuleren van ontmoeting en het opbouwen van sociale contacten. Het einddoel is het succesvol bevorderen van digitale geletterdheid bij inwoners. Digitale geletterdheid is het geheel van mediawijsheid, ICT-basisvaardigheden, informatievaardigheden en computational thinking (probleemoplossend leren te denken).

In 2022 zijn we doorgedaan met:

Onderzoek naar en uitwerking van online aanbod van cursussen.

- Het vergroten van het leereffect van haar aanbod Basisvaardigheden en het realiseren van een hoger bereik bij (nieuwe) kwetsbare volwassenen. Het bestaande aanbod van cursussen digitale vaardigheden zoals Klik & Tik cursussen, Digisterker, tablet- en smartphonecursussen in samenwerking met Kruiswerk en het digitaal spreekuur.
- De bibliotheek heeft haar positie binnen het sociaal domein in relatie tot Basisvaardigheden verder kunnen verstevigen en wordt als essentiële partner gezien door organisaties in het Basisvaardighedennetwerk.
- Het uitbouwen en/of borgen van effectieve netwerken met een breed scala aan partners die actief zijn in het sociaal domein op de terrein werk en inkomen, sociaal en maatschappelijk werk, opvoeding, gezondheid etc.; met deze partners wordt verdere netwerksamenwerking gezocht bij de aanpak van digitale (laag)geletterdheid.
- Het faciliteren van medewerkers op het domein digitale geletterdheid (van jongeren en volwassenen) zodat ze voldoende kennis en expertise hebben.

In 2022 was er extra inzet voor:

Begin 2022 hebben we in Oost Gelre (Zieuwent en Mariënveld) en Winterswijk (Meddo) extra inzet geleverd voor de afronding van het project Digitaal Noaberschap. Dit is vanwege Corona doorgeschoven vanuit 2021

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
115 cursisten	114 cursisten	137 cursisten

Digitale Inclusie

De bibliotheek biedt structureel hulp aan volwassenen (18+) bij het vinden van antwoorden op inhoudelijke vragen van de digitale overheid, en om volwassenen te leren hoe ze zelfstandig gebruikmaken van (digitale) overheidsdiensten. Het landelijke meerjarige project Digitale inclusie heeft ertoe geleid dat elke vestiging in ons werkgebied een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) aanbiedt in de vorm van een spreekuur. Hier vindt begeleiding op individuele basis plaats.

In 2022 zijn we doorgegaan met:

- Uitbouwen van de deskundigheid en het organiseren/bijdragen aan kennisdeling inzake het project Digitale Inclusie.
- Uitbouwen van de lokale netwerken en helder krijgen met welke vragen je waar terecht kunt.

In 2022 was er extra inzet voor:

- Het borgen van de spreekuren in de organisatie door een vast team van spreekuurhouders aan te wijzen die in uren gefaciliteerd worden (zowel voor het houden van de spreekuren als de deskundigheidsbevordering)
- Voor 2022 uitbreiding van de subsidie vanuit de landelijke overheid.
- Onderzoek naar welke doorontwikkeling nodig is om de dienstverlening op het gebied van digitale inclusie goed te continueren. Dit hangt samen met de ambitie van de overheid om het IDO voor steeds meer onderwerpen in te zetten.
- Onderzoeken hoe de bestaande vormen van dienstverlening gecombineerd kunnen worden in bijvoorbeeld een Ontwikkelplein.
- Het aanpassen van bestaande programmering aan het landelijke programma Digitaal Burgerschap (gefinancierd door Stichting Pica)
- Nadenken over het realiseren van plekken in de diverse vestigingen waar de privacy gewaarborgd is.

Digitale spreekuren in 7 vestigingen

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
80 bezoekers	54 bezoekers	43 bezoekers

Gezondheidsvaardigheden

Algemeen:

Gezondheidsvaardigheden zijn vaardigheden om een gezond leven te kunnen leiden. Mensen die gezondheidsvaardig zijn, begrijpen welke factoren invloed hebben op zowel hun lichamelijk als geestelijk welzijn. Ze zijn in staat hierover informatie te verzamelen en deze juist te interpreteren. Om dit te kunnen, zijn basisvaardigheden nodig als lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Ook sociale vaardigheden zijn hierbij belangrijk; je moet in staat zijn om de juiste vragen te stellen aan de juiste zorgverleners.

In 2022 zijn we doorgegaan met:

- Uitbouwen van de deskundigheid en het organiseren van cursussen DigiVitaler.
- Uitbouwen van de lokale netwerken.

Er was extra inzet in 2022 voor:

- Cursussen DigiVitaler ook in de kleine kernen, voorkomend uit het project Digitaal Noaberschap.

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
38 cursisten	24 cursisten	27 cursisten

Werk & wet & geld

Algemeen:

Activiteiten gericht op het verbeteren van basisvaardigheden. Zo vergroten deelnemers hun kansen op de arbeidsmarkt. Tevens het verbeteren van het inzicht in de persoonlijke financiële situatie.

In 2022 was er extra aandacht voor:

- Digithetk thema's. De pilot die in Lichtenvoorde heeft gedraaid in 2021-2022 is voor het seizoen 2022-2023 voortgezet in een aanbod voor alle vestigingen.
- Het samenwerken met de Belastingdienst. De bibliotheek biedt hiervoor internet-pc's, cursussen omgaan met je Digid en faciliteert belastingworkshops. Dit zullen we zoveel mogelijk samen met (bestaande) partners en inwoners doen. We hebben 2 workshops gegeven over Tips belastingaangifte inkomstenbelasting 2021. In Oost Gelre waren er 8 bezoekers en in Winterswijk 11.

Lijn 2: Jeugd & Onderwijs: partner voor scholen en kinderen

De activiteiten die de Bibliotheek Oost-Achterhoek uitvoert binnen deze lijn zijn opgesplitst in de bouwstenen vroeg- en voorschools, basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Per bouwsteen wordt de algemene trend beschreven en vervolgens de activiteiten per gemeente.

Bouwsteen	Invulling			
A. Vroeg- en voorschools	<p>Algemeen: Het doel is om samen met partners als consultatiebureaus en kinderopvangorganisaties vroegtijdig taalachterstand terug te dringen. Voorkomen van ongelijkheid op jonge leeftijd is het streven.</p> <p>In 2022 zijn we doorgedaan met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BoekStart aanbieden aan alle pasgeborenen via gemeenten. • Inzet van de BoekStartcoach op consultatiebureaus in 3 gemeenten • Samenwerking met kinderopvangorganisaties: ondersteuning, bijscholing, netwerkbijeenkomsten voor voorleescoördinatoren en programma's op locatie (BoekStart in de Kinderopvang). • Voorleesbijeenkomsten voor ouders met jonge kinderen (Boekjes & Babbels) <p>In 2022 was er extra inzet voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De VoorleesExpress: deze wordt ingezet bij gezinnen met jonge kinderen waar nog geen voorleescultuur is en/of waar taalachterstand dreigt. Er start een pilot met de DoorleesExpress voor gezinnen met iets oudere kinderen (tot 12 jaar). <p>Activiteiten 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de Nationale Voorleesdagen bezochten zo'n 600 peuters in groepjes de bibliotheken om te genieten van een mooi verhaal. • Op diverse kinderopvanglocaties wordt gebruik gemaakt van een collectie Boekenpretboeken, zodat ouders thuis met hun kindje boeken kunnen lezen. Kinderopvanglocaties maken veel gebruik van de mogelijkheid om een door de bibliotheek samengestelde themacollectie af te halen. In totaal werden zo'n 120 collecties samengesteld. • De Boekjes & Babbels bijeenkomsten vinden 10x per jaar plaats in alle zeven vestigingen en worden bezocht door gemiddeld 10 tot 20 baby's, dreumesen, peuters en hun ouders per keer. 7x is er een speciale Prentenboekenyoga-bijeenkomst tijdens Boekjes & Babbels. <p>Hieronder per gemeente de activiteiten die alleen voor die gemeente gelden:</p> <table border="1" data-bbox="445 1273 1771 1303"> <tr> <td>Berkelland</td> <td>Oost Gelre</td> <td>Winterswijk</td> </tr> </table>	Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk		

	<p>Start pilot VoorleesExpress: 15 gezinnen volgen het traject. Pilot prentenboekenyoga in het voorjaar in Ruurlo en Neede: succesvol, dus in het najaar uitgebreid naar andere vestigingen. Voorbereiding project ouderbetrokkenheid / gezinsaanpak laaggeletterdheid (Peuterlab) i.s.m. Graafschap Bibliotheken en de Bibliotheek Aan Zet.</p>	<p>Samenwerking met kinderopvang Bambi (Kiekeboe): training interactief voorlezen voor 12 pedagogisch medewerkers. Informatieavond voor alle pedagogisch medewerkers van de Achthoek. In december een voorstelling voor peuters in Groenlo en in Lichtenvoorde: in totaal 145 bezoekers. Voorbereiding start VoorleesExpress</p>	<p>Vrijwilligers van de Kindertaalcoach volgen een workshop over boeken en voorlezen. Start pilot DoorleesExpress PeuterParty tijdens de BoekStartdag op 11 juni met 2 voorstellingen en veel activiteiten: zo'n 250 peuters, kleuters en hun (groot)ouders.</p>	
<p>B. Basisonderwijs</p>	<p>Algemeen: Het programma voor de basisscholen richt zich op het bevorderen van leesplezier, taalontwikkeling en digitale geletterdheid (mediawijsheid en creatieve technologie). Het programma de Bibliotheek op School wordt op steeds meer scholen ingezet, daarnaast blijven voor alle scholen educatieve abonnementen beschikbaar. Scholen betalen mee aan de uitvoering.</p> <p>In 2022 zijn we doorgestaan met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educatieve abonnementen en bibliotheekactiviteiten voor alle scholen. • Uitvoering project de Bibliotheek op School in de drie gemeentes, met name in de kleine kernen, maar ook in de grotere dorpen. • Doorgaande leerlijn creatieve technologie (21e -eeuwse vaardigheden) voor alle scholen. • Naschools aanbod: het BIEBlab (ism Culturijs) en diverse voorstellingen <p>In 2022 was er extra inzet voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De gezinsaanpak laaggeletterdheid door projecten op basisscholen. • Project Hackshield: voorlichting over nepnieuws voor leerlingen van groep 7 en 8 <p>Voortgang 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100 % van de basisscholen maakt dit schooljaar weer gebruik van het bibliotheekaanbod. • De activiteiten vinden plaats in de bibliotheek, de bibliotheek op school/dorpsbōke en/of in de klas of bestaan uit het samenstellen van themacollecties. • In totaal organiseren we 472 activiteiten op het gebied van leesbevordering en 120 op het gebied van digitale geletterdheid. • De 5 lokale finales van de Nationale Voorleeswedstrijd vinden plaats met een klein publiek en worden gefilmd. • Naschools worden er 51 Bieblabs gehouden en zijn er tijdens de Kinderboekenweek 4 voorstellingen voor kinderen van 4 tot 8 jaar, die druk bezocht werden. 			

Hieronder per gemeente de activiteiten:

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
<p>Geen combinatiefunctionarissubsidie meer m.i.v. juli, maar wel subsidie vanuit het NPO-herstelplan. Voorbereidende gesprekken Bibliotheek op School in het Simmelink.</p> <p>Aantal activiteiten leesbevordering: 125</p> <p>Aantal activiteiten digitale geletterdheid: 54</p> <p>Aantal themacollecties: 40</p> <p>Naschools: 33 Bieblabs met 265 deelnemers 2 voorstellingen met 110 aanwezigen</p>	<p>Dankzij combinatiefunctionarissubsidie kunnen activiteiten tegen gereduceerd tarief aan de scholen aangeboden worden.</p> <p>Aantal activiteiten leesbevordering: 84</p> <p>Aantal activiteiten digitale geletterdheid: 45</p> <p>Aantal themacollecties: 79</p> <p>Naschools: 15 Bieblabs met 95 deelnemers 2 open zondag activiteiten met 350 bezoekers 1 voorstelling met 72 aanwezigen</p>	<p>In samenwerking met basisschool De Vlier, De Schakel en Yunio Kindertaalcoach starten 2 nieuwe projecten gezinsaanpak laaggeletterdheid: Er vinden diverse activiteiten en 6 ouderavonden plaats.</p> <p>Er is vanaf schooljaar 22/23 NPO subsidie van de gemeente beschikbaar voor alle basisscholen, waardoor zij gratis extra activiteiten af kunnen nemen.</p> <p>Vorbereidende gesprekken Bibliotheek op School bij Daltonschool Wilhelmina</p> <p>Aantal activiteiten leesbevordering: 67</p> <p>Aantal activiteiten digitale geletterdheid: 21</p> <p>Aantal themacollecties: 62</p> <p>Naschools: 1 robotproeverij met 30 deelnemers 1 voorstelling met 114 aanwezigen</p>

C. Voortgezet onderwijs

Algemeen:
Onderhoud van leesvaardigheden en verdere uitbouw van digitale geletterdheid (mediawijsheid) VO-scholen betalen mee aan deze dienstverlening middels schoolcontracten.
In 2022 zijn we doorgedaan met:
Samenwerking met Marianum, Schaersvoorde en Gerrit Komrij College.

In 2022 was er extra inzet voor:

- Ontwikkeling van een webshop voor het voortgezet onderwijs en gesprekken met scholen waar nog geen contract mee is.
- Doorontwikkeling van bestaande contracten naar een steviger dienstverlening rond leesvaardigheid en digitale geletterdheid.
- Extra leesbevorderende activiteiten voor het VMBO ter bestrijding van de laaggeletterdheid onder jongeren.

- Samenwerking met VSO Klein Borculo.

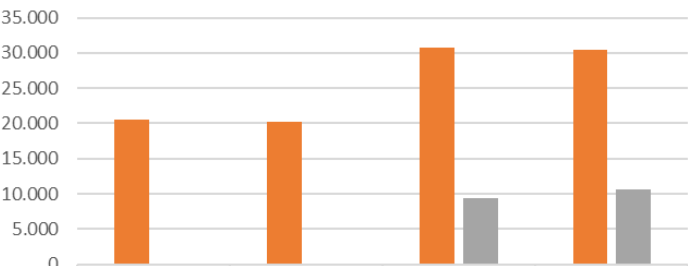
Voortgang 2022:

Er zijn nieuwe contracten opgesteld met Marianum en GKC n.a.v. de contributievrijdom voor jongeren tot 18 jaar.

Hieronder per gemeente de activiteiten die alleen voor die gemeente gelden:

Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
Samenwerking met VSO Klein Borculo: 12 lessen in de klas. Gesprekken met het Zone College Borculo en met Maxx onderwijs Neede, uitmondend in afspraken voor 2023 m.b.t. activiteiten voor de onderbouw.	Activiteiten: Marianum: 2 workshops “informatie zoeken voor profielwerkstukken” en 17 brugklasbezoeken/lessen in Groenlo en Lichtenvoorde. Het Bariet bezoekt de bibliotheek in Lichtenvoorde met enkele groepen.	Dankzij NPO subsidie vanuit de gemeente worden afspraken gemaakt met de Schrijverscentrale om schrijvers uit te nodigen in de klas. Activiteiten: GKC en Schaersvoorde: in totaal 43 bibliotheekbezoeken en bookpitches in de klas.

Lijn 3: Fysieke en digitale bibliotheek 2.0: bruisende ontmoetingsplaatsen

Bouwsteen	Invulling															
A. Schatkamer van collecties	<p>Algemeen: Een actueel en op maat aanbod van boeken, e-books, luisterboeken, kranten en tijdschriften, toegesneden op de behoefte en het lezersprofiel van de lokale leden. Door de Gelderse samenwerking en het landelijk netwerk van de bibliotheek heeft elk lid toegang tot een vrijwel eindeloze collectie van boeken. Onze collectie blijft een belangrijke steunpilaar van onze dienstverlening.</p> <p>We organiseren onze uitleenfunctie met ruimte openingstijden door samenwerking met partners en burgerinitiatief. Samenvoeging van de provinciale achtergrondcollecties van Gelderland en Overijssel biedt gebruikers een verdieping van het aanbod zonder extra kosten.</p> <p>In 2022 zijn we doorgedaan met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gebruik van de bibliotheekapp en het gemak van het reserveren vanuit de luie stoel meer promoten. • Het aantrekkelijk maken en houden van de bibliotheekvestigingen voor onze bezoekers. 															
B. Digitale bibliotheek	<p>Algemeen: Meer promotie voor de digitale bronnen die voor leden vanuit huis te raadplegen zijn als onderdeel van het lidmaatschap. Onder invloed van Corona was een behoorlijke groei van de e-books en luisterboeken (zie afbeelding hieronder met aantallen beschikbare e-books en luisterboeken in de Online Bibliotheek). Voor de komende jaren verwachten we dat e-books en luisterboeken zo'n 5% van het totaal aantal uitleningen zullen uitmaken.</p> <div data-bbox="535 863 1352 1361"> <p style="text-align: center;">Online Bibliotheek</p> <table border="1" data-bbox="573 1204 1330 1300"> <thead> <tr> <th></th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>e-books</td> <td>20.500</td> <td>20.243</td> <td>30.759</td> <td>30.363</td> </tr> <tr> <td>luisterboeken</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>9.375</td> <td>10.687</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>Ander digitaal aanbod:</p>		2019	2020	2021	2022	e-books	20.500	20.243	30.759	30.363	luisterboeken	0	0	9.375	10.687
	2019	2020	2021	2022												
e-books	20.500	20.243	30.759	30.363												
luisterboeken	0	0	9.375	10.687												

- 16 Online tijdschriften via de tijdschriftenapp.
- Online cursussen via Soofos en Goodhabitiz
- Op de website en de bibliotheekapp van Bibliotheek Oost-Achterhoek worden jaarlijks 45.000 online reserveringen gedaan. Onder invloed van Corona is het online reserveren sterk toegenomen.
- In 2022 was er verdere uitbouw van het e-book-aanbod door landelijke partijen en deelname aan landelijke marketingacties

C. Bibliotheekvestiging 2.0 / jeugdbibliotheek 2.0

Algemeen:

De bibliotheek ontwikkelt zich verder als plek waar inwoners informatie kunnen halen, niet alleen uit collectie maar ook middels lezingen, workshops etc. Kennis opdoen, delen en elkaar ontmoeten is daarbij belangrijk. In 2022 zij we doorgegaan met het aanbieden van de bibliotheek als huiskamer met een leestafel, Wifi, een koffieplek en ruimte waar ontmoeting en activiteiten kunnen plaatsvinden. Het aanbieden van de bibliotheek als podium voor inwoners en instanties om iets te kunnen organiseren, gerelateerd aan kennisdeling, leesbevordering of het omgaan met (digitale) informatie.

In 2022 was er extra inzet voor:

- Continuering van programmeringsactiviteiten, vervat in de maandelijkse activiteiten / themakalender
 - Planvorming Cultuurkwartier/WoooW voor de nieuwe vestiging in Winterswijk. Speerpunten zijn het realiseren van een bruisende plek voor jong en oud door samenwerking met Boogie Woogie (Muziek en Kunstonderwijs) en de WUW. De samenwerking is inmiddels op gang.
 - Verhuizing naar een nieuwe (tijdelijke) plek voor de vestiging Borculo en het verder onderzoeken van huisvestigingsmogelijkheden in Borculo.
 - Oriëntatie en zoeken naar een nieuwe samenwerkingspartner voor vestiging Neede.
 - Plannen van cursussen voor personeel om goed geïnformeerd te blijven.
 - Blijvende aandacht voor kleine aanpassingen in een aantal vestigingen om de huiskamerfunctie beter uit te kunnen voeren.
 - Neerzetten van een veelzijdig programma-aanbod voor een brede doelgroep in gezamenlijkheid met partners.

Programma:

In 2022 zijn we doorgegaan met de vier thema's (Taal & Schrijven, Gezondheid, Duurzaamheid en Geschiedenis maar dit koppelen we niet meer aan vaste maanden. Dat maakt de programmering flexibeler. Daarnaast kijken we ook al naar de wijze waarop we het in 2023 willen gaan aanpakken.

Vanaf 2023 willen we bij de programmering activiteiten volwassenen gebruikmaken van Mosaic klantsegmenten. De belangrijkste klantsegmenten in het ledenbestand van de Bibliotheek Oost-Achterhoek zijn: gewoon gemiddeld, landelijke vrijheid, plannen en rennen, volks en uitgesproken en gezellige emptynesters. Het werkgebied kent dezelfde vijf belangrijkste klantsegmenten. De activiteiten voor volwassenen worden gericht op deze belangrijke groepen onder de leden, waardoor een groot aantal leden aangesproken worden door passende activiteiten. De al bestaande

activiteitentema's Taal & Schrijven, Gezondheid, Duurzaamheid en Geschiedenis worden daarom uitgebreid met Tuinieren, Vakantie/Reizen, Opvoeding, Fietsen/wandelen en Lokale evenementen. De nieuwe thema's zijn toegevoegd omdat deze een gemene deler zijn van (bijna) alle vijf belangrijkste segmenten. Daarnaast zal er gekeken worden naar segmenten die in vergelijking met het werkgebied ondervertegenwoordigd zijn. Activiteiten die speciaal op deze groep worden gericht kunnen gebruikt worden voor ledenwervende activiteiten.

In 2022 zijn er onder andere activiteiten georganiseerd rondom de volgende thema's:

Januari	Taal & schrijven	Workshop poëzie rondom gedichtendag (i.s.m. Barbara Pavinati)
	Taal & schrijven	Startbijeenkomst workshops gebarentaal (i.s.m. Femke Keupink)
Februari	Geschiedenis & democratie	'Schuif aan', in gesprek over democratie en verkiezingen (i.s.m. Rijnbrink)
	Geschiedenis & democratie	Democratiespel 'De minimaatschappij, hoe ziet jouw ideale gemeente eruit?' (i.s.m. Rijnbrink)
Maart	Geschiedenis & democratie	Digitale workshop 'Wijzer over de stemwijzer' (i.s.m. gemeentes)
	Geschiedenis	Workshop Delpher (Digitheek)
	Taal & schrijven	Dialect in de Achterhoek (i.s.m. Erfgoedcentrum Achterhoek & Liemers)
	Opvoeding	Webinar in kader van Media Ukkie Dagen 'Swipe stap sprong' (i.s.m. Mediasmarties)
April	IDO	Info-avonden belastingaangifte (i.s.m. Dick van Silfhout)
	Gezondheid	Infobijeenkomst 'Leven met diabetes' (i.s.m. Remedica)
	Vakantie & reizen	Workshop 'Vakantie zoeken, online boeken' (Digitheek)
Mei	Geschiedenis & democratie	Lezing 'Geruisloos verdwenen uit de bibliotheekgeschiedenis', Mark Deckers (i.s.m. 'Open Joodse huizen' en de Winterswijkse synagoge.
	Geschiedenis & democratie	Expositie 'De zwevende kiezer' (i.s.m. Rijnbrink)
	Geschiedenis & democratie	Vrijheidscollege Lale Gül (i.s.m. Rijnbrink, Theater de Storm en Stichting Vrijheidscolleges)
	Geschiedenis & democratie	Verhalenwedstrijd 'Vrijheid geef je door' (i.s.m. Barbara Pavinati)
	Opvoeding	Workshop 'Educatieve apps voor kinderen' (Digitheek)
	Democratie	Workshop 'Hoe herken je nepnieuws' door mediacoach de Bibliotheek Oost-Achterhoek
Juni	Democratie	Twee expositie in kader van Achterhoek Pride, in het kader van diversiteit en inclusiviteit (i.s.m. Achterhoek Pride)
	Gezondheid	Lezing neurodiversiteit (i.s.m. Achterhoek Pride)
juli/augustus		Ledenwerfactie
September	Taal & schrijven	Boekenproeverijen
	Gezondheid	Film en informatietafels in het kader van Wereld Alzheimerdag (i.s.m. Alzheimer Nederland Oost-Nederland)

	Gezondheid	Start workshopcyclus gebarentaal (i.s.m. Femke Keupink)
Oktober	Geschiedenis	Wandeling tegelroute Ruurlo (i.s.m. Old Reurle)
	Geschiedenis	Lezing Heerlijkheid Borculo (i.s.m. Historische Vereniging Borculo)
	Geschiedenis	Workshop Delpher (Digitheek)
	Duurzaamheid	Deelname aan expositie Kunstreis(e), georganiseerd in het kader van de Green Leaf-award Winterswijk (i.s.m. gemeente Winterswijk)
	Duurzaamheid	Boekentafels en thema-pagina duurzaamheid
	Taal & schrijven / gezondheid	Start schrijfcyclus 'Schrijf glans aan je barst' (i.s.m. Barbara Pavinati)
November	Lokale evenementen	Opening muurschildering Lichtenvoorde 'Bibliotheekboekenkast' van JanisdeMan (i.s.m. Geef Lichtenvoorde Kleur, gemeente Oost Gelre, Streetart Oost Gelre)
	Taal & schrijven	Bijeenkomst voor én over leeskringen (i.s.m. Rijnbrink)
	Taal & schrijven	Popup Leesclub over Nederland Leest boek van Yvonne Keuls 'Mevrouw mijn moeder' (i.s.m. Rijnbrink)
	Gezondheid	Lezing 'sexting' Francien Regelink, in het kader van Orange the World (i.s.m. GGD Noord- en Oost-Gelderland, gemeente Oost Gelre, Marianum en soroptimisten)
	Opvoeding	Workshops 'Educatieve apps voor kinderen' (Digitheek)
December	Lokale evenementen	Oudjaarsconferentie (i.s.m. Frans Miggelbrink)
	Lokale evenementen	Opening de Bibliotheek Lichtenvoorde tijdens 'Let it snow' (i.s.m. Lichtenvoorde promotie)
	Vakantie & reizen	Workshop 'Vakantie boeken, online zoeken' (Digitheek)

Naast de hierboven genoemde workshop van de Digitheek werden er nog 8 workshops over digitale onderwerpen (o.a. digitale fotoboeken, pinterest, bibliotheekapps, printen met de 3d-printer) onder de paraplu 'Digitheek' verzorgd, met als doel om inwoners laagdrempelig kennis te laten maken met digitale onderwerpen. Daarnaast zijn er in 2022 22 films gedraaid in het kader van CINEbieb.